

NORBERT WOJCIECHOWSKI

ur. 1939; Smętów

Tytuł fragmentu relacji	Ogród nauk
Zakres terytorialny i czasowy	Lublin; po 1944 roku
Słowa kluczowe	Lublin, projekt "Miłosz w Lublinie, Miłosz, Czesław, KUL

Ogród nauk

Rozpoczęła się też korespondencja z Miłoszem w sprawie *Ogrodu nauk*, który redagowała pani Jadwiga Kaliszuk. Dużo tej korespondencji było. My chcieliśmy pójść odważnie, ale Miłosz się nie zgodził. Chciał utrzymać tę wersję, która ukazała się w Instytucie Literackim w Paryżu. Zgodził się tylko na nieliczne poprawki. Do tego ingerencje cenzury. Między innymi wyrzucono w całości artykuły o Tomasie Venclovie i o Dostojewskim. Zmian było bardzo wiele.

Kiedy w 1989 roku stanąłem na czele wydawnictwa Norbertinum – pierwszego prywatnego katolickiego wydawnictwa w Polsce – postanowiłem jako jedną z pierwszych książek wydać *Ogród nauk* bez ingerencji cenzury. Po zmianach w 1989 roku Miłosz przyjechał do rodziny i spotkałem się z nim w Warszawie, u Andrzeja Miłosza. Poprosiłem go wtedy o pozwolenie na wydanie *Ogrodu nauk*. Miłosz zgodził się. W ten sposób oprócz KUL-owskiego pojawiło się drugie, krajowe, pełne wydanie *Ogrodu nauk*. To była duża satysfakcja, że mogłem to wydać. Moi współpracownicy chcieli, żeby to była pierwsza pozycja Norbertinum, ale ja miałem inny plan. Od jakiegoś czasu utrzymywałem kontakty z jednym z absolwentów KUL-u – Tadeuszem Nowakiem, kolegą Bogdana Borsewicz ze studiów. W 1970 roku, jako siedemnastolatek, po skończeniu szkoły zawodowej pracował w Stoczni Gdyńskiej, a w grudniu był uczestnikiem strajku. W 1980 roku był członkiem zarządu regionu w Gdańsku, a w stanie wojennym został wyrzucony z pracy i nie mógł później nic znaleźć. W tej sytuacji Borsewicz poradził mu, żeby poszedł na studia. No i Nowak w 1982 roku zdawał na KUL, bo na KUL-u studiował Borsewicz. Niestety, pomimo tego, że egzamin zdał, nie dostał się z powodu braku miejsc. Kombinowaliśmy z Adamem Stanowskim, co w tej sytuacji możemy zrobić. Poprosiliśmy profesora Sawickiego o umożliwienie Nowakowi studiowania z puli miejsc rektorskich i udało się – Nowak zaczął studia. Kiedyś przyznał się do tego, że był uczestnikiem strajku, na co profesor Kłoczowski zaproponował mu, żeby spisał swoje wspomnienia i opublikował je w Paryżu, w „Spotkaniach”. „Spotkania” to kontynuacja wydawanego na KUL-u czasopisma. Wydawnictwo to potem przeniosło się do Paryża. I wydano tam takie relacje z 1970 roku.

Mnie natomiast Nowak powiedział, że pracował razem z Wałęsą w gdańskim „Elektromontażu”. Namówiłem go, żeby to opisał, i w ten sposób powstały Jego wspomnienia. A ja uznałem, że

trzeba to wydać. To mnie wiązało z „Solidarnością”. Wydałem tę książkę pod tytułem Zanim powstała Solidarność. Dopiero jedną z kolejnych książek był Ogród nauk. Moi koledzy mieli mi za złe, że tak potraktowałem tekst Miłosza, ale ja, wydając wcześniej Nowaka, chciałem pokazać przede wszystkim swoje przywiązanie do idei „Solidarności”.

Stenogramy i relacje z uroczystości nadania Miłoszowi Doktoratu honoris causa też miały być opublikowane – w „Biuletynie Informacyjnym KUL”; ale z różnych powodów tak się nie stało. Ponieważ miałem wszystko nagrane i sfilmowane, przygotowałem z tych taśm cały stenogram i teraz, w Roku Miłosza, go wydaję.

Data i miejsce nagrania	2011-01-20, Lublin
Rozmawiał/a	Hanna Kryńska, Urszula Wieczorek
Transkrypcja	Urszula Wieczorek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"